

Грарош
МУЗЕЮ
ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА

Створено в співпраці з Національним музеєм Тараса Шевченка

Скарби музею Тараса Шевченка

Засновниця читацької онлайн-платформи «Сторія» **Олеся Божко**

Авторка **Ольга Дюжаєва**

Головна редакторка **Юлія Журлакова**

Літературна редакторка, авторка рубрики
«Читай і мову вивчай!» **Юлія Гарюнова**

Верстка **Анастасія Бишовець**

Дизайн **Віталій Войтуль**

Фото надав Національний музей Тараса Шевченка

www.storiya.info

Матеріали розроблені ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» за технічної підтримки ООН Жінки в Україні та за фінансування Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги ООН (WPHF). Ця публікація підготовлена за фінансової підтримки Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги Організації Об'єднаних Націй (WPHF), але це не означає, що висловлені в ній погляди та вміст є офіційно схваленими або визнаними з боку Організації Об'єднаних Націй.

Усі зображення, інформація і торговельні марки використовуються як ілюстрації з навчальною метою та не мають рекламного характеру. Усі матеріали, які розміщені на вебсайті www.storiya.info, а також будь-які інші матеріали, що розповсюджуються за допомогою цього сайту і з цього сайту (зокрема зображення, відеоролики і тексти), належать ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» та захищені авторським правом. Несанкціоноване використання цих матеріалів, повне або часткове копіювання, збереження, зміна і поширення (для будь-яких цілей) без письмової згоди ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» заборонено. © 2024 «Сторія».

Агов, друже! Так, так, ти. Хочеш покажу тобі свої скарби? На перший погляд, це звичайні речі. Та кожна з них таїть у собі історію з життя найвідомішого українця — Тараса Шевченка. А я вже 75 років зберігаю їх для тебе в палаці посеред Києва. Хто я? **Національний музей Тараса Шевченка**. Тож сміливіше відчиняй мої двері й вирушай на пошуки скарбів!

Будинок, у якому міститься музей, уперше був зафіксований на карті Києва в 1842 році (за два роки після виходу Шевченкового “Кобзаря”). З 1875 року його власником став відомий український цукрозаводчик, меценат, колекціонер **Микола Терещенко**. Він здійснив повну реконструкцію будівлі й перетворив її на справжній палац. А в квітні 1949 року тут було відкрито музей Шевченка. Уся експозиція музею (а це понад 10 зал) присвячена життю однієї людини.

Експозиція — це сукупність музейних предметів, виставлених для публічного огляду на тривалий термін і об’єднаних єдиним науковим та художнім задумом.

У першій залі на тебе чекає перший скарб — старовинна товстелезна книга. Перша книжка в житті Тараса. Ні, не написана ним. І не та, яку йому читали. Це — **метрична книга села Моринці**, у яку записували важливі відомості про кожного мешканця — про народження і хрещення, вінчання і смерть.

Запис під номером 10 свідчить про те, що 25 лютого (за старим стилем), тобто **9 березня** (за новим) **1814 року** в с. Моринці (200 км від Києва) в сім'ї Григорія і Катерини народився син Тарас.

Тарас Шевченко. Селянська родина, 1843 рік

У той час Україна була під владою російської імперії, а багато українських родин, як-от Тарасова, були в кріпацтві. Та як би не намагалися нас поневолити, Шевченко доводить, що український дух не зломити.

“Борітеся — поборете!” — ці поетові слова додають нам сили й надії і сьогодні, у часи повномасштабного російського вторгнення, коли росія знову намагається знищити нашу культуру, наші музеї, бібліотеки, спалює книги, краде артефакти, змінює назви міст на російські, забороняє українську мову на окупованих територіях. Та ми знаємо, що переможемо й виборемо собі волю.

У наступній залі ми знаходимо ще одну коштовну річ із життя Шевченка — його **відпускну**, документ, що засвідчує його звільнення з кріпацтва, датований **22 квітня 1838 року**. Тарасу на момент викупу було 24 роки.

Усе документи й документи.... А як щодо інших цінностей, наприклад, срібла? Є! У цій залі зберігаються срібні медалі, які здобув Шевченко за відмінне навчання в Академії мистецтв. І звісно, його художні роботи.

Ну і як же без бестселера? **Перше видання “Кобзаря” 1840 року**. Збірка містила 8 віршів, вийшла накладом у 1000 примірників, коштувала 1 карбованець і була розкуплена за 2 тижні.

Переходимо експозицією далі й вирушаємо разом із Тарасом у мандрівку Україною. Під час академічної відпустки з травня 1843 року поет встиг завітати в рідне село та побачитися з рідними, відвезти полотно “Катерина” замовнику і погостювати в родині Рєпніних. А ще створити **картини до альбому “Живописна Україна”**. Кілька робіт цього періоду також є у моїй скарбниці.

У цій залі ти дізнаєшся майже всі таємниці таємного товариства, до якого входив Тарас Шевченко, і причину його арешту.

У наступній залі — речі з років заслання.

30 травня 1847 року після завершення слідства Шевченку оголосили вирок: на солдатську службу на невизначений термін в окремий Оренбурзький корпус рядовим, з правом вислуги, під суворий нагляд, *із заборону писати й малювати*.

Чи дотримувався поет і художник заборони? Про це тобі розкажуть його **“захальвна книжечка”**, сатиричні **автопортрети, замальовки** з життя місцевого населення, **малюнки** з наукових експедицій...

Колись бальна зала палацу, а сьогодні шоста зала експозиції розповідає про життя Шевченка після повернення із заслання.

1858 рік, Шевченкові 44 роки, він повернувся в місто, де не був довгих 10 років, і не сподівається, що хтось пам'ятає його. Але поета радо зустрічають, і він поринає в культурне й суспільне життя Петербурга. Пошуки нових художніх прийомів у портретному живописі, вихід другого видання “Кобзаря”, участь у просвітницькій діяльності разом із українськими інтелектуалами, спроба втілити мрію мати власний будинок і жити в Україні (на жаль, невдала) і врешті влаштувати особисте життя, а після розриву стосунків — повне занурення в роботу і захоплення офортами. Здобуття звання академіка гравюри. Яскраве і насичене життя, яке обірвалось 10 березня 1861 року.

В одній із зал музею експонуються **офортні роботи** Шевченка та офортний верстат.

Офорт — відбиток на папері з металевої дошки. Його виготовлення — складний і тривалий процес. Спершу ескіз переноситься на металеву дошку, тоді її обробляють азотною кислотою. Потім наносять фарбу і кладуть зверху зволожений папір. Усе це пропускають через вали офортного верстата. З однієї дошки можна отримати до 300 відбитків зображення.

Завершується історія про Тараса Шевченка в залі, де розміщена найвідоміша його картина — **олійне полотно “Катерина” 1842 року**. Воно теж має свою історію, яка написана просто на стіні музею.

Приходь — і знаходь усі скарби, які зберігають у собі силу духу й творчості людини, що стала знаковою для України. ●◆◀▶◆

Національний музей Тараса Шевченка

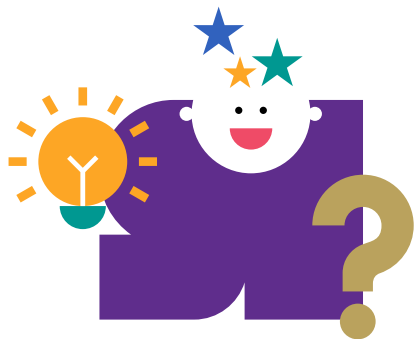
розташований за адресою:

м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 12
(метро “Театральна” або “Площа
Українських Героїв”).

Працює із середи до неділі

від 10:00 до 18:00, каса музею працює
до 17:15.

НАД ЧИМ ПОМІРКУВАТИ

Чому здавалося б звичайні речі можуть бути скарбами?

Скільки скарбів тобі вдалося нарахувати в експозиції музею?

Уяви себе екскурсоводом/екскурсоводкою в музеї Шевченка. Як ти зацікавиш відвідувачів? На що звертатимеш увагу?

Чому важливо зберігати пам'ять про життя і творчість видатних людей? Як це ще можна робити?

**Хочеш дізнатися
більше?**

Завітай до [Національного музею Тараса Шевченка в Києві](#) в Києві.

ЧИТАЙ
І МОВУ ВИВЧАЙ!

Бестселер чи бестселлер?

З цієї історії ти дізнався/дізналася, що “Кобзар” Шевченка свого часу став справжнім бестселером, тобто лідером продажів. А як правильно писати це іншомовне слово, що походить від англійського **bestseller** — той, що добре продається?

У загальних назвах іншомовного походження букви на позначення приголосних звичайно **не подвоюємо**: абат, бароко, белетристика, бестселер, інтелектуальний, інтермецо, колектив тощо.

За традицією з подвоєнням пишемо такі **винятки**: аннали, білль, бонна, брутто, булла, ванна, вілла, донна, дурра, мадонна, манна, мірра, мулла, нетто, панно, пенні, тонна.

Дізнайся, які українські книжки є бестселерами сьогодні. Склади і запиши речення з цим іншомовним словом.

A large writing area with a scalloped left edge and a dotted line for writing. The area is currently blank.

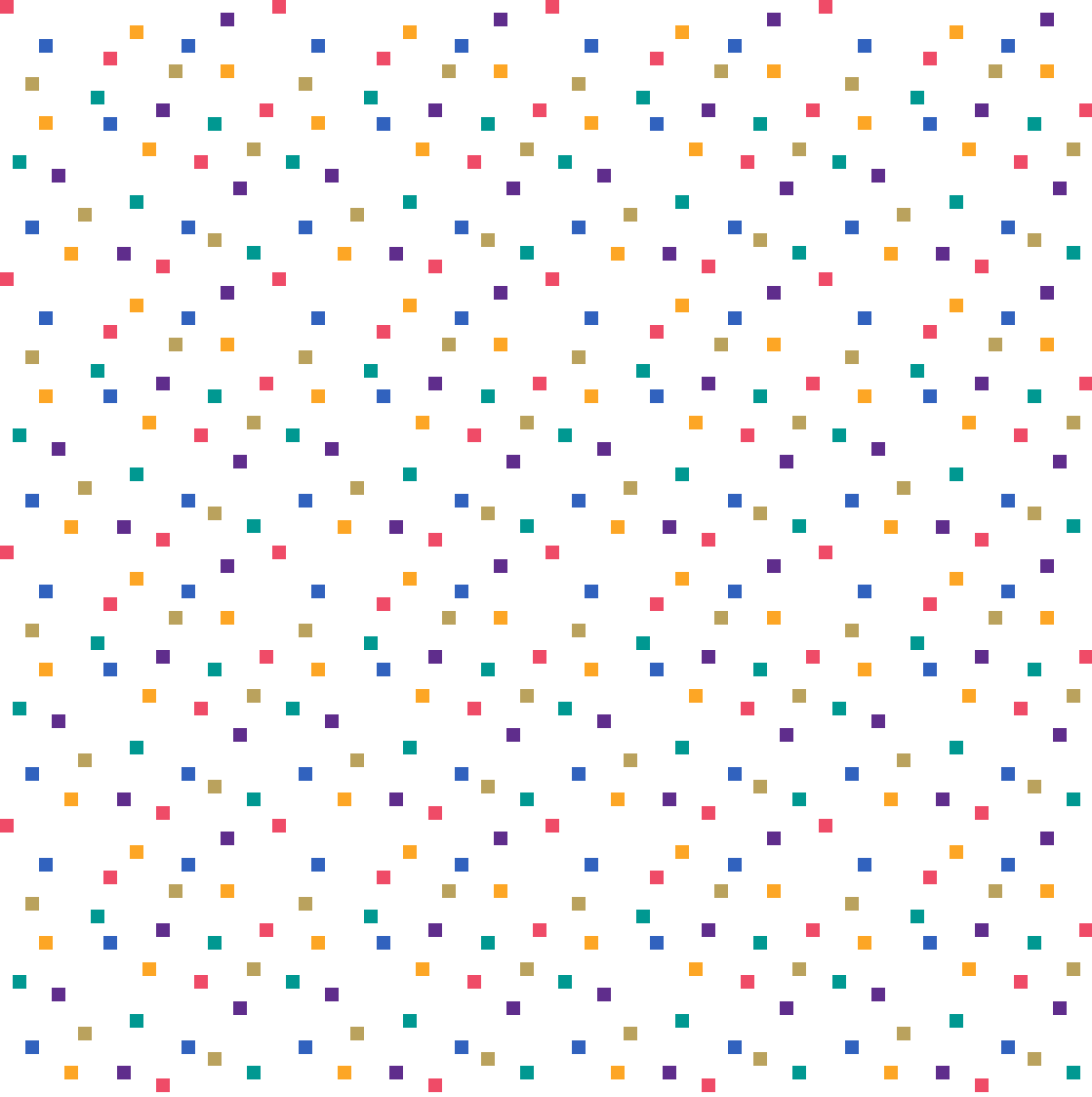

Тепер ти можеш писати без помилок загальні назви іншомовного походження!

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 15 lines.

www.storiya.info

© 2024 «Сторія»